

REKREACIJOS SPECIALISTŲ RENGIMO SISTEMOS OPTIMIZAVIMO KLAIPĖDOS REGIONE STRATEGIJOS METMENYS 2004–2020 METAMS

Petras Grecevičius

Klaipėdos universitetas

Anotacija

Rekreacija – viena svarbiausių žmogaus gyvenamosios veiklos sričių, daranti didžiulę įtaką socialiniam, kultūriniam visuomenės gyvenimui ir šalies ekonomikai. Straipsnyje pateikiama metodologinių ir praktinių rekomendacijų, kaip tobulinti šios srities specialistų rengimą, kartu užtikrinant aukštą rekreacijos ir turizmo aplinkos, teikiamų paslaugų kokybę Lietuvoje. Nagrinėjama rekreacijos specialistų situacija Klaipėdos regione. Jų rengimo kokybei pajūrio areale keliami saviti reikalavimai, susiję su rekreacinės veiklos tipologija, jūrinės rekreacijos ypatumais. Čia vasaros sezono metu juda didžiausi turistų srautai, sudėtinga gamtinės aplinkos ekologinė situacija. Autorius pateikia rekomendacijų, kaip gerinti rekreacijos specialistų rengimą Klaipėdos regione, aktyviau naudojant Klaipėdos universiteto mokslinį potencialą.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: rekreacija, turizmas, architektūra, kraštovarkla, žinių visuomenė, moksliniai tyrimai, strateginis planavimas, darni plėtra, specialistai.

Abstract

Recreation is one of the main activities of a person living environment. It makes a huge impact on the social and cultural community life and the economy of the country as well. The authors of this article are giving the practical and methodical recommendations of improving the preparation of the high quality specialists of this profession. The recommendations are giving about the assurance of the high quality of the recreation and tourism services in Lithuania as well.

KEY WORDS: recreation, tourism, architecture, landscape planning, knowledge society, scientific research, strategic planning, sustainable development, specialists.

Įvadas

Pasibaigus pirmajam nepriklausomybės dešimtmečiui, pastaraisiais metais vis daugiau dėmesio skiriama Lietuvos integracijos į pasaulio bendriją proceso plėtrai. Sėkmingos integracijos į ES atveju turėsime realią galimybę 10–15 metų laikotarpiu visuose gyvenimo ir ūkinės veiklos sektoriuose pasiekti vidutinį dabartinių Europos Sąjungos šalių lygį. ES regioninės politikos tikslas – nuosekliai mažinti regionų socialinius ir ekonominius skirtumus, skatinti tolygią visų šalių raidą, išsaugant kiekvienos šalies kultūrinės vertybes, identitetą, savitą gamtą, likviduojant sovietinio laikotarpio neigiamo poveikio padarinius. Vienas iš trijų svarbiausių struktūrinės politikos tikslų – mokymas, kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas, užtikrinant žinių visuomenės kūrimą.

Viena pagrindinių Lietuvos integracijos į ES sąlygų yra ES teisės aktų, reglamentuojančių turizmo sektorių, integravimas į Lietuvos teisę.

Kita svarbi sąlyga – darni plėtra, kuri neįmanoma neužtikrinant tinkamos gamtinės, gyvenamosios, verslo, rekreacinės, kultūrinės ir socialinių tobulėjimą skatinančios aplinkos kiekvienam bendruomenės nariui ar išsvetvę į šalį atvykstančiam lankytojui.

Klaipėdos universiteto Regioninio planavimo centras, Rekreacijos ir turizmo, Rekreacinės architektūros ir kraštovarkos katedrų mokslininkai jau nuo 1992–1993 metų vykdo fundamentinius ir taikomuosius tyrimus, susijusius su Lietuvos rekreacinio ūkio integracija į Europos ir pasaulio erdvę, numato padarinius, rūpinasi laisvalaikio, rekreacijos ir turizmo vadybos, rekreacinės aplinkos planavimo specialistų rengimo sistemos plėtojimu ir optimizavimu, kai kviečia ministerijos ar LR Seimas, fragmentiškai dalyvauja įstatymų, strategijų rengimo darbe. Deja, centrinės valdymo institucijos, sutelktos Vilniuje, neretai ignoruoja viešai deklaruojamą

regionų svarbą, todėl priimami sprendimai dažnai yra nekompleksiški, nenuoseklūs, ignoruojami svarbūs regionams, taip pat ir Vakarų Lietuvai, prioritetai.

Sėkmingai suderintai rekreacinio ūkio sistemos plėtrai svarbu pakankamai turėti įvairaus lygio specialistų, kurių pasirengimas atitiktų ES standartus. Deja, specialistų rengimui mažai dėmesio skiriama ne tik Lietuvos nacionalinėje turizmo plėtros programoje, bet ir šalies ekonominės plėtros strategijoje 2015 metams, Bendrajame programavimo dokumente ir daugelyje kitų dokumentų.

Šiuo metu LR švietimo ir mokslo ministerijos aukštojo mokslo studijų programų registre yra keletas programų (rekreacija ir turizmas, rekreacinė architektūra ir kraštovarkla, turizmo administravimas, kraštovaizdžio architektūra, viešbučių administravimas ir kt.), vis dėlto jų nepakanka, kad būtų užtikrinta darni šalies plėtra.

Tyrimų tikslas: rekreacinio ūkio sistemos veiklos efektyvumo gerinimas. Kiti tikslai:

- laisvalaikio, rekreacijos ir turizmo, architektūros ir kraštovarkos specialistų rengimo sistemos optimizavimas;
- sėkmingas Lietuvos integracijos į ES ir pasaulio bendriją paramos fondų naudojimas, kuriant aukščiausius standartus atitinkančią rekreacinių paslaugų sistemą;
- racionalus, tausojantis šalies rekreacinių išteklių naudojimas ir gausinimas.

Tyrimų objektas yra daugiaplanis ir sudėtingas. Apskritai specialistų rengimo sistemos plėtotė, įvertinant naujausias visuomenės vystymosi tendencijas, pasaulinės globalizacijos procesą, šalyje mažai nagrinėjama, prioritetai, kryptys nustatomos labiau atsižvelgiant į veikiančių mokymo institucijų interesus, o ne į moksliskai pagrįstą perspektyvinį modelį. Šių tyrimų objektas – laisvalaikio, rekreacijos ir turizmo specialistų rengimo

sistemos, kaip neatsiejamos šalies darnios plėtros sistemos dalies, veikla.

Tyrimų metodika: tyrimai vykdyti taikant statistinės, sisteminės ir palyginamosios analizės metodus. Lietuvoje tokių tyrimų nėra atlikta. Svarbūs metodikos aspektai: kompleksiskumas ir idealizuoto humaniškos visuomenės kūrimo modelio taikymas.

Tyrimų rezultatai: 2001–2004 metų laikotarpiu Klaipėdos regione vykdytų rekreacijos sistemos plėtros galimybių tyrimų pagrindu (11) parengta regiono rekreacijos ir turizmo plėtros strategija.

1. Rekreacijos ir turizmo plėtros Klaipėdos regione strategijos metmenys

Turizmo plėtra yra vienas svarbiausių šaltinių tolesnei Klaipėdos regiono ekonominei plėtrai. Regione yra daug turistinių požiūriu įdomių objektų, įskaitant unikalios gamtinės aplinkos elementus, turtingą kultūrinį paveldą. Regiono kurortus kasmet aplanko šimtai tūkstančių poilsiautojų – daugiausia iš Lietuvos ir kaimyninių šalių. Regiono privalumas – Europos turizmo tranzitui rytų–vakarų ir šiaurės–pietų kryptimis patogi geografinė padėtis, taip pat jau esanti transporto infrastruktūra. Vis dėlto turizmo plėtros galimybės dar toli gražu neišnaudotos. Vien į Palangos kurortą vasaros sezono savaitgaliais susirenka apie 150–180 tūkst. lankytojų, tuo tarpu Klaipėdos regioną vienu metu aplanko 240–270 tūkstančių žmonių. Pavieniais atvejais (pavyzdžiui, į Jūros šventę) atvyksta iki 0,5 mln. lankytojų.

Didelę dalį Lietuvai priklausančio Baltijos jūros pakrantės ruožo užima paplūdimiai, šalia kurių yra išsidėstę kurortai (svarbiausi – Palanga, Šventoji, Nida, Juodkrantė). Tai pagrindiniai turistų traukos centrai regione. Unikalia gamta pasižymi Kuršių nerijos ruožas, kurį UNESCO pripažino pasaulinio paveldo dalimi. Čia įsteigtas Kuršių nerijos nacionalinis parkas, užimantis 18 000 ha teritoriją. Problemiška tai, kad Lietuva turi gana trumpą pajūrio ruožą – 92 km 600 m, todėl planuojant jo naudojimą pirmiausiai reikia įvertinti šalies visuomenės rekreacines reikmes. Skaičiuojama, kad esant aukštesniam pragyvenimo lygiui prie jūros vienu metu norėtų poilsiauti iki 330–360 tūkst. Lietuvos gyventojų. Prieš penkiolika metų ši reikmė buvo didesnė – 50–60 tūkstančių.

Regiono daugėja turistų, keliaujančių dviračiais: per dešimtmetį jų padaugėjo bent 5 kartus. Srautų intensyvumą stabdo netinkama takų kokybė, paslaugų infrastruktūros, informacijos stygius. Regione tik pastaraisiais metais pradėti sudarinėti teminiai turistiniai maršrutai (*Kuršių kultūros kelias*, *Europos gintaro kelias*). Šiems ir kitiems naujiems maršrutams sudaryti artimiausiais metais turi būti skiriama lėšų. Skatintinas žemaičių, Mažosios Lietuvos, kuršių kultūrų turistinių kelių ir centrų sudarymas. Šalies teritorijos bendrajame plane numatytas reprezentacinis Lietuvos maršrutas visiškai atitinka regiono erdvinę turizmo sandarą. Šiuo metu ypač svarbu plėtoti Vakarų Lietuvos kempingų sistemą, įrengti Vakarų Lietuvos dviračių žiedą.

Dideles galimybes turizmo plėtrai regione atveria jūrinių jachtų turizmas, kruizinių laivų turistų aptarnavi-

mas. 2003 m. Klaipėdoje apsilankė 44 kruiziniai laivai – 46% daugiau negu 2002 m., bet gerokai mažiau nei kaimyninių šalių uostuose. Pagrindinė priežastis: kruizinių laivų terminalas pradėjo veikti neseniai, apie jį dar trūksta informacijos, be to, nesutvarkyta aplinka, nėra būtinos infrastruktūros. Plėtojant jachtų turizmą (ir sportą), be veikiančių Smiltynės, Nidos, Juodkrantės jacht klubų, planuojama atkurti Klaipėdos piliavietės jachtų ir katerių uostus. Vis dėlto šis turizmas nėra visapusiškai išnaudotas – prieplaukų tinklas ir infrastruktūra išplėtoti prastai.

Nemuno upė yra svarbi šalies turizmo struktūros dalis, nors turistų srautai čia nėra dideli. Yra kelios pagrindinės priežastys: trūksta informacijos, nepakankamai išplėtos paslaugos turistams, sunykusi rekreacinė infrastruktūra (prieplaukos, pėsčiųjų takai). Šiuo metu jau planuojama ir įgyvendinama keletas projektų, kurie turėtų pagerinti situaciją.

Ypač svarbus regiono rekreacinei sistemai yra Kuršių nerijos nacionalinis parkas. Į Klaipėdos apskrities teritoriją patenka nedidelė Žemaitijos nacionalinio parko dalis, čia taip pat veikia 3 regioniniai parkai: Pajūrio (5,702 ha), Nemuno deltos (28,870 ha), Salantų (13,630 ha). Šių parkų gamtinė, biologinė aplinka yra turtinga ir įvairi, nemažai kultūros vertybių. Turizmo ir rekreacijos požiūriu šių parkų teikiamos galimybės taip pat nėra pakankamai išnaudojamos. Įgyvendinant šiose teritorijose turizmo plėtros projektus, turi būti stengiamasi nepažeisti ten susikūrusių ekosistemų ir išsaugoti gamtinę aplinką.

Kultūriniu ir istoriniu požiūriu įdomių objektų galima rasti visame Klaipėdos regione. Kultūrinio turizmo centras yra Klaipėda, išsiskirianti muziejų, paminklų gausa ir aukštos kokybės urbanistine aplinka. Svarbūs turistų traukos centrai mažesniuose miesteliuose (Kretingoje, Šilutėje, Skuode ir kt.) yra senosios bažnyčios, išlikę dvarų ar vienuolynų pastatai. Kaimo vietovėse gausu istorinių ir archeologinių paminklų, įskaitant piliakalnius, alkas. Turistai iš visos Lietuvos lanko unikalios Orvydų ir Mosėdžio akmenų muziejus.

Dviračių turizmas yra sparčiai populiarėjantis aktyvaus poilsio būdas, dominantis tiek Lietuvos poilsiautojus, tiek ir užsienio turistus. Regione daug lankytinų vietų, atstumai tarp kurių santykinai nedideli, įdomūs kraštovaizdžiai, natūrali gamta. Vis dėlto siekiant išnaudoti šias galimybes, dar būtina nemažai investuoti į dviračių takų tinklą ir aptarnavimo infrastruktūrą.

Visoje Lietuvoje sparčiai plėtojasi kaimo turizmas. Klaipėdos apskritis čia nėra išimtis. Apskirtyje steigiasi vis daugiau kaimo turizmo sodybų, teikiančių įvairaus lygio paslaugas. Lankytojų skaičius taip pat nuolat didėja. Kol kas kaimo turizmo sodybos labiau orientuotos į Lietuvos turizmo rinką, tuo tarpu pavienių reklamų ir paprastai ne itin aukštos paslaugų kokybės neužtenka, siekiant pritraukti užsienio turistus.

Turizmo paslaugos regione yra pasiskirsčiusios netolygiai ir daugiausiai sutelktos Palangos, Nidos kurortuose, Klaipėdoje. Siekiant pritraukti daugiau užsienio turistų, turizmo paslaugų pasirinkimą regione reikėtų plėsti, gerinti jų kokybę. Įgyvendinti šį uždavinį nebus pa-

prasta: regiono turizmo sektoriuje trūksta kvalifikuotos darbo jėgos (iš dalies ir dėl to, kad nemažai darbuotojų išvyksta ieškoti darbo užsienio šalyse), kai kuriems turizmo plėtros požiūriu būtiniems objektams (pavyzdžiui, jachtų priplaukų statybai) reikia didelių finansinių išteklių, dažnai ir elementarios administracijos darbuotojų iniciatyvos. Konkurencija turizmo rinkoje vis didėja: kaimynai skiria daug dėmesio turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrai. Pavyzdžiui, Latvijoje daug geriau veikia tankus informacinių centrų tinklas, profesionaliau dirba maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų teikėjai. Nemažai turizmo plėtotė rūpinasi ir Kaliningrado srities administracija. Grėsmė tapti turistams nepatraukliu regionu aktuali Klaipėdos apskrīčiai. Svarbus sėkmingo rekreacijos ir turizmo verslo plėtros regione veiksnys – regiono turizmo informacijos ir rinkodaros sistemos plėtra. Regionas ir atskiri objektai praranda lankytojus, nes nėra regioninio rekreacijos, turizmo informacijos, išteklių ir paslaugų stebėsenos centro. Reikėtų susirūpinti ir kai kurių turizmo objektų infrastruktūros sutvarkymu, modernizavimu: taip šie objektai taptų prieinamesni, būtų pateikiama daugiau turistams įdomios informacijos, sudaromos palankesnės sąlygos rekreacijai.

2. Rekreacijos ir turizmo sistemos plėtra, paslaugų kokybės gerinimas, strateginės krypties aiškinimas

Siekama didinti regiono patrauklumą ir prieinamumą vidaus, tranzitiniais ir užsienio turistams, pagerinti bendruomenės rekreacijos galimybes regione, atsižvelgiant į ES standartus.

Klaipėdos apskrityje yra nemažai rekreaciniu požiūriu vertingų ir turistams patrauklių vietovių, objektų. Čia veikia du svarbiausi šalies pajūrio kurortai, išsaugota svarbiausia vertybė – neurbanizuotas ir neprivatizuotas pajūrio kopų ruožas. Vasaros laikotarpiu Baltijos jūra ir jos plažai tampa pagrindiniu turistų traukos centru Lietuvoje. Vienu metu čia planuojama priimti iki 350 tūkstančių svečių (poilsiautojų, turistų, ekskursantų). Turtingas Klaipėdos miesto, kitų regiono miestų ir miestelių istorinis ir kultūrinis paveldas, įvairi etnokultūros paletė. Atsiranda vis daugiau aktyvaus poilsio galimybių: plėtojamas jūrinis turizmas, rengiamos jachtų priplaukos, tiesiami dviračių takai, tvarkomi sporto aikštynai, gyvenviečių parkai. Nemažai lankytojų pritraukia sudaromi teminiai turistiniai maršrutai ir trasos: Europos gintaro kelias, Kuršių kultūros kelias, Mažosios Lietuvos turistinis takas, Baltijos kruizai, EuroVelo-10 „Baltijos jūros žiedas“, vietinio turizmo žiedai, Nemuno vandens kelias, Vakarų Lietuvos dviračių žiedas, Regiono turistiniai keliai. Jie puikiai dera kaimyninių valstybių, kitų Lietuvos regionų ir Baltijos regiono rekreacinių bei turizmo sistemos erdvėje.

Siekiant išnaudoti regiono rekreacijos ir turizmo potencialą ir pritraukti daugiau turistų pirmiausia būtina įgyvendinti aktyvias informacines, regiono pristatymo ir rinkodaros priemones. Šioje strategijoje numatoma išnaudoti ir plėsti esamą turizmo informacinių centrų infrastruktūrą, platinti informacinius leidinius apie poilsio galimybes regione.

Atvykstantiems turistams ir poilsiautojams reikėtų siūlyti daugiau kokybiškų paslaugų. Regiono savivaldybės ir privatus paslaugų teikėjai čia jau nemažai nuveikė. Ši strategija siūlo atnaujinti svarbiausius kultūros paveldo objektus, kurti naujus teminius turizmo kelius, plėtoti aktyviam poilsiui skirtus objektus. Numatoma įgyvendinti viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo projektus, nes pastarajam tenka ypatingas vaidmuo plečiant turizmo paslaugų pasirinkimą, gerinant jų kokybę.

Išplėtotą ir šiuolaikišką turizmo infrastruktūrą – pagrindinę sąlyga kuriant palankias sąlygas turizmo verslui, siekiant, kad kartą regione jau apsilankę turistai čia ir vėl sugrįžtų. Būtiniausi infrastruktūros plėtros projektai apima esamų turistinių takų modernizavimą ir plėtrą, investicijas į gamtinių požiūriu vertingų objektų apsaugą (kad didėjantys turistų srautai nepadarytų žalos šiems objektams). Planuojama plėtoti svarbiausių turizmo objektų viešąją infrastruktūrą, įskaitant privažiavimo kelius, aikšteles, informacinius standus, nuomos punktus, tualetus, plažus, kempingus, nakvynės vietas, turistinio inventoriaus taisyklą.

Nustatant eiliškumą, prioritetą teiktas priemonėms, kurios svarbios visam regionui: skatina tolesnę turizmo sistemos kokybinę plėtotę, užtikrina regioninių turizmo kelių funkcionavimą, jų ryšį su kaimyninėse šalyse ir regionuose tiesiamais keliais, paslaugų kokybės gerinimą.

3. Rekreacijos specialistų rengimo sistemos optimizavimas

1991 metais pirmąkart šalies istorijoje rekreacijos studijos pradėtos Klaipėdos universitete. Studijų koncepcija parengta remiantis JAV universitetų patirtimi ir tuo metu jau pakankamai Lietuvoje išplėtotu rekreacinės architektūros mokslo pagrindais (V. Stauskas, G. Daniulaitis, P. Kavaliauskas, P. Grecevičius, E. Riepšas, L. Dringelis ir kt.). Parengti pirmieji lietuviškosios rekreacinės mokyklos apmatai (L. Surginienė, P. Grecevičius, A. Armaitienė, E. Janeliauskas, J. Genys, A. Olšauskas, I. Calzonienė, R. Povilanskas ir kt.). Iki 2002 metų veikusi Rekreacijos katedra buvo pertvarkyta įkuriant dvi katedras: Rekreacijos ir turizmo (vedėja dr. A. Armaitienė), Rekreacinės architektūros ir kraštotvarkos (vedėjas dr. P. Grecevičius).

Pastaruoju metu universitetinio lygmens rekreacijos studijos išsiplėtė, ypač susidomėta turizmo studijomis. Jos vyksta Vilniuje ir Kaune. Parengtos ir sėkmingai apgintos pirmosios turizmo disertacijos Kauno technologijos ir Vilniaus Gedimino technikos universitetuose.

Švietimo ministerijos iniciatyva per keletą metų išpopuliarėjo aukštosios neuniversitetinės studijos (Klaipėda, Kaunas, Šiauliai, Utena, Vilnius). Buvusių aukštesniųjų mokyklų tapimas kolegijomis vertinamas dvejopai. Viena vertus, sudaromos galimybės studijuoti visuose svarbiausiuose rekreaciniuose regionuose. Kita vertus, sudaryta bereikalinga konkurencija tarp universitetų ir kolegijų. Daugelyje Europos ir Amerikos šalių rekreacijos turizmo studijos vyksta koordinuojant programas, specialybes.

Rekreacijos specialistų rengimą neigiamai veikia dabar vyraujantis specialistų rengimo chaosas, kurį lemia nedarni ūkio plėtra. Neaiški daugelio ūkinės veiklos sričių ateitis riboja specialistų rengimo prognozes.

Klaipėdos regione silpniausia rekreacijos specialistų rengimo sistemos vieta – profesinio lygmens studijų skurdumas. Jį lemia verslo struktūrų inovacinis ribotumas, primityvus verslo, ypač turizmo paslaugų, suvokimas. Viešbučiams būtinų specialistų rengimą skatina šių įstaigų klasifikaciniai reikalavimai.

2003 metų pabaigoje parengtas Klaipėdos regiono plėtros planas 2004–2020 metams. Vienas iš penkių regiono prioritetų: rekreacijos ir turizmo sistemos plėtra, paslaugų kokybės gerinimas. Tikslas – aukštos kvalifikacijos specialistų rengimas.

Eurointegracijos procese svarbu ne tik kaupti rekreacijos specialistų rengimo regione patirtį, bet ir pereiti į aukštesnį lygmenį. Vertėtų nagrinėti savarankiško rekreacijos ir turizmo instituto steigimą Klaipėdos universitete, kuris galėtų sutelkti kelių fakultetų pastangas plėtojant vieną perspektyviausių veiklų regione.

Išvados

Apibendrinant keturiolikos metų rekreacijos specialistų rengimo Klaipėdos universitete patirtį, neuniversitetinių studijų būklę, įvertinant naujausias rinkos tendencijas ir šalies integracijos į ES uždavinius, galima teigti, jog praktiškai baigtas pirmasis rekreacijos specialistų rengimo ir rekreacijos mokslų plėtros etapas. Nuo 2005 metų prasideda rekreacijos specialistų rengimo kokybinės plėtros etapas, kuris turėtų tęstis iki 2020 metų.

Rengiant rekreacijos ir turizmo specialistus regione bei šalyje, reikėtų geriau koordinuoti atskirų lygių studijas. Tai lemia profesinio rengimo kokybę, geriau išnaudojamas universitetinių studijų potencialas. Rengiant naujas studijų programas būtina atsakyti į šiuos klausimus:

1. Kokių specialistų reikia atskiriems rekreacinio ūkio segmentams?
2. Kiek ir kokio lygio specialistų reikia?
3. Kur juos racionaliausia rengti?
4. Ar pakankamas parengtų specialistų profesinis mobilumas?
5. Ar pakankamas integralumas į ES akademinę ir verslo erdvę?
6. Kokia optimali Lietuvos ir konkretaus regiono laisvalaikio, rekreacijos ir turizmo mokymo sistema?
7. Kaip galima būtų užtikrinti gana gerą kokybę?

Išvados:

- rekreacijos specialistų (rekreacijos, rekreacinės architektūros, kraštotvarkos, laisvalaikio, turizmo) rengimas Klaipėdos regione, mokslinių tyrimų apimtis liudija, kad gyvuoja savita lietuviškoji rekreacijos mokykla;
- Lietuvos aktyviosios eurointegracijos proceso laikotarpiu (2004–2020 metai) ypač svarbi rekreacijos studijų kokybinė plėtra, didelį dėmesį skiriant kurortologijai, rekreacinės kraštotvarkos,

kraštovaizdžio architektūros ir laisvalaikio studijoms;

- Klaipėdos universitetas turėtų plėsti rekreacijos studijas, apimti visus šalies regionus, ypač Vakarų Lietuvos regioną.

Gauta 2003 08 15

Pasirašyta spaudai 2005 10 05

Spausdinti rekomendavo: doc. E. Janeliauskas

Literatūra

- Turizmas*. (2002). Vadovėlis. Mokslinis vadovas P. Grecevičius. Kaunas.
- Ray Yonell. *Leisure and Tourism*. (1994). London: Pitman Publishing.
- Hollovay, J. Ch. (1994). *He Business of Tourism*. London: Pitman Publishing, 282 p.
- Shaw, G., Williams, A. M. (1997). *Critical Issues in Tourism*. Massachusetts: Blackwell Publishers.
- Davidson, R. (1992). *Tourism in Europe*. London: Technipus, 188 p.
- Debnievvska, M., Tkaczuk, M. (1997). *Agroturystyka*. Warszawa: Poltext, 181 p.
- LR Nacionalinė turizmo plėtros programa. (2003). Projektas. Vilnius: VTD.
- LR nacionalinė darnaus vystymosi programa. (2003). Vilnius: AM.
- LR ūkio (ekonomikos) plėtros strategija iki 2015 metų. (2002). Vilnius.
- Klaipėdos regiono plėtros planas. (2003). Klaipėda.
- Tauragės regiono plėtros planas. (2003). Tauragė.

DRAFT OF STRATEGY OF RECREATION SPECIALIST PREPARATION SYSTEM OPTIMISATION IN KLAIPĖDA REGION IN 2004–2020

Petras Grecevičius

S u m m a r y

The purposes of the recreational system strategic development are: to meet the requirements of the community recreational needs, to safeguard the humanistic living environment, to safe and to develop the country cultural identity, well-balanced use of the nature resources.

The scientists of Klaipėda University Regional Planning Centre, Recreation and tourism department and Recreational architecture and landscape management department as well are making the fundamental and applied science researches since 1992–1993 which are coherent with Lithuania recreational economy integration to the European and all over the world space. They are forecasting the results and taking care of the planning system development of recreation specialists' preparation. If there are invitations from LR Seimas or other ministries fragmentally they are taking part in the preparation works of the laws and strategies. The central leading institutions in Vilnius are ignoring the socially declared regional consequence that

leads to the uncompetitive solutions and the inconsequent defiance of the regional priorities in Western Lithuania as well.

It is very important to have enough qualified specialists (they should be prepared by the EU norms) for the sustainable development of the recreational economy system. In the National tourism development program of Lithuania, in the country economy development strategy since 2015 and in the General Planning document as well unfortunately there is no attention paid on the preparing of the specialists.

Presently there are some programs in the high education study program register of LR Education and science ministry (recreation and tourism, recreational landscape planning, tourism administration) but it is not enough to assure the purposes of the balanced development of the country.

The purpose of the researches:

The main purpose there is to improve the effectiveness of the activities of the recreational economy system.

Other purposes:

1. The optimization of the specialists' preparation in the free time, recreation and tourism and the landscape-planning field as well.
2. The using of Lithuania integration to the ES and the World community supply funds for the creation the system of high level recreational
3. The well-balanced consumption and expansion of the country recreational resources.

Object:

The object of the researches is very complicated and multi-planned. The system development of the specialists preparation is undiscovered in the country. The object of this research is the systems of the specialist

preparation in the recreation field as the part of the country harmonious development system.

The methods of the research:

Using the methods of the statistic and comparative study there were made the researches. In Lithuania there were no made such a kind of researches.

The important aspects of the methodology are the idealized model application of the creation of the human community.

The results of the research:

On the basic of the researches of the recreational system development opportunities there was made the strategy of the recreation and tourism development in Klaipėda region.

The main conclusions:

1. The preparation of the recreation specialists (recreation, recreational architecture, landscape management, free time and tourism) in Klaipėda region and the extent of the scientific researches are telling about the formation of the unique Lithuania recreational school.
2. During the active process of Lithuania integration to the EU in a year 2004–2020 the recreation study quality is getting more importance. A lot of attention there is giving to the resorts science, recreational landscape management, and the landscape management architecture and leisure studies.
3. Recreational studies should be developed in the bigger space of Klaipėda university, the main attention there should be paid to the region of Western Lithuania.